

Gradišćanska pasija proletov

U nakladi Lex liszt je izašla zbirka *Filešca Rudija Karazmana*. Ona sadržava pjesme o muki i nastajanju u hrvatskom životu. Planiran je i novi CD na tu temu.

FILEŽ – Kot piše Rudi Karazman u svojem uvodu zbirki *Proletenpassion Gradišćanska* s nimškim pjesmama o muki gradišćanskohrvatskoga i pred svim težačkoga žitka, stvara i gradišćanskohrvatsko stanovništvo klase ili društvene staliže.

U Karazmanovom premišljanju su to ovi „bolji ljudi“, ki se zjapu oko Narodne stranke i takozvani „mali ljudi“. Ovi mali ljudi, seljakinje i seljaci prez spametnoga grunta, hižičari, pendleri i težaki – kratko proletarijat – su polag Karazmana bili ovi ljudi, ki su izgradili gradišćanskohrvatsku narodnu grupu.

Vjerojatno misli Karazman pri tom i na Vilija Rešetarića, uprav takovo dite siromašnih pendlerov. Rešetarić je bio i ta, ki je skupa s Heinzom Ungenom i Georgom Herrnstadtom, bio odgovoran za pretkip nove Karazmanove knjige. 1976. ljeta je sastav Die Schmetterlinge, čiji član je bio i Rešetarić, nastupio s *Proletenpassion* na Wiener Festwochen, a s tim stvorili vjekovječno djelo za sve one, ke drugačije nikad ne bi dospili u knjige povijesti.

Karazmanova pasija se sad zove *Proletenpassion Gradišćanska* i povida mučan put negdašnjih doseljenikov i robotnikov. Karazman, rođen u Filežu i onda odrastao u Beču, kade su njegovi roditelji djelali, imao je ditinstvo kot mnogi drugi Gradišćanci ili Austrijanci iz istočne Austrije. Pendlanje med selom, kade nije kruha ni razumivanja, mukotrpan posao u gradu povezan sa stalnim poniženjem zbog porijekla i želja za boljom budućnošću vlašće dice: Karazman piše u svojem uvodu, da teksti nisu autobiografični. Njegovo odrastanje da je tip, ki je proširen, ne samo med hrvatskogovorećim stanovništvom.

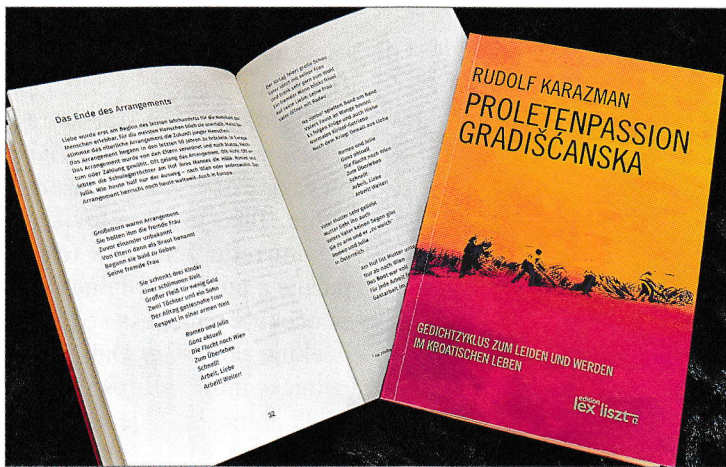

foto: Kristijan Karall

Ukupno 16 pjesam broji zbirka. U veliki koraki povida Karazman o stanju u takozvanoj staroj domovini, o mučnom putovanju za tragom za boljim žitkom, o nepravdi kmetstva i o bolnoj samovolji aristokrata, o (preživljeni) boji i koncentracijskim logorima. U „novom“ vrimenu se bavi Karaz-

man ne čisto slobodovoljnim hištvi, novim žitkom u velikom gradu, velikim sanjama i pritiskom za karijerom i naravno rasizmom i značajem djelačev za razvitak Austrije.

Karazmanove pjesme jasno pokazuju na nepravdi i bolne točke u obiteljskoj historiji „malih ljudi“. Za Karazma-

na je i ova zbirka nastavak i dodatak mirenju gradišćansko-hrvatskoga nastajanja. Dopriinos, ki unese u diskurs tu šarolikost, kom su se farniki u prošlosti i iz te perspektive sigurno kumaj bavili.

Nova zbirka pjesam *Proletenpassion Gradišćanska* je prvi dio projekta. Knjigi je priložen i CD s jednom jačkom s naslovom *Wir legen Strom für Wien*. Prva objavljena jačka neka bude prvi glasnik novoga CD-a, ki je planiran za ovo ljeto. Kot u Karazmanovom prvom muzičkom projektu Bolschoi Beat Gradišće – Funeral and Wedding Songs i ov put sudjeluje s poznatim muzičarom Petrom Viewegerom, ki je komponirao muziku prvoj objavljenoj jački.

Knjiga stoji 15,- eura i se more nabaviti kod naklade Lex liszt.

TEREZA GRANDIĆ

Filešci na novoj lokaciji u Beču

FILEŽ/BEČ – Ljetošnja jedina hrvatska kazališna produkcija prik Božić, kazališni kusić *Taksi, taksi II*, boravila je 18. januara u Beču. Na pozivu Hrvatskoga centra je Kazališna grupa Filež, ka redovito dohadja sa svojim produkcijama u Beč, ljetos imala premijeru.

Zbog renovacije Stana susreta u šestom kotaru, su Filešci ljetos prvi put stupili na daske centra za priredbe PAHO u Hanssonzentrumu u 10. bečkom kotaru. Priredba je bila dobro pohodjena, već od 100 ljudi je koristilo priliku, da gleda i u Beču igrokaze na hrvatskom jeziku.

Uglavnom su Filešci zadovoljni s ljetosnjom kazališnom sezonom, tako režiser Petar Schweiger u intervjuu s ORF-om. Uz bečku predstavu su imali i šest predstavu u Filežu. Sve skupa je kih 1000 ljudi

vidilo kusić, ki je nastavak kusića *Taksi, taksi* poznatoga autora Raya Cooneya, koga su igrali u sezoni 2016/2017.

Kazališna grupa Filež je ljetos imala nove obraze u veći uloga. Polag Schweigera imaju za dojdue produkcije morebit

još i već interesentiv i interesentov, ke bi mogli uključiti u kazališno djelovanje. Po većljetnoj pauzi zbog koronapandemije i renovacije općinskoga stana, planira Filež sada opet svako ljeto nastupiti igrokazom prik Božić.

TEREZA GRANDIĆ

Predsjednik kazališne grupe se je zahvalio Gabrieli Novak Karall za organizaciju mjesta u Beču; desno režiser Petar Schweiger i glumci Štefan Prikosović, Beni Kuzmić i Deta Jež. foto: Kristijan Karall